

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
(Мінфін)

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 206-59-47, 206-59-48, факс 425-90-26
E-mail: infomf@minfin.gov.ua Код ЄДРПОУ 00013480

20.09.2018 № 07010-07- 21 / 24561 Обласні, Київська міська
На № _____ від _____ державні адміністрації - СЕВ

Міністерство освіти і науки
України

✓ Асоціація міст України

Щодо освітньої субвенції

У 2018 році розрахунок освітньої субвенції здійснено Міністерством освіти і науки відповідно до нової Формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 №1088, виходячи з розрахункової кількості ставок педагогічних працівників, яка визначена на підставі навчального навантаження, розрахункової наповнюваності класів та навчальних планів, а також нормативної (розрахункової) заробітної плати педагогічних працівників.

Затвердження нової формули дало можливість здійснити перехід від розрахунку видатків на утримання неефективної мережі закладів загальної середньої освіти до розрахунку видатків на підставі нормативної кількості ставок педагогічних працівників, навчального навантаження, нормативної наповнюваності класів та нормативного (розрахункового) розміру заробітної плати.

Нормативна (розрахункова) заробітна плата розрахована з урахуванням підвищення соціальних стандартів, застосуванням максимальних розмірів надбавок та доплат вчителям, та необхідності виплати грошової винагороди та допомоги на оздоровлення у розмірах, визначених законодавством.

Не зважаючи на зазначене, на протязі поточного року до Міністерства фінансів України продовжують надходити пропозиції від органів місцевої влади щодо збільшення або наближення обсягів освітньої субвенції.

Міністерством фінансів України постійно здійснюється аналіз ефективності витрачання коштів освітньої субвенції місцевими бюджетами, стану забезпеченості видатків освітньої субвенції на виплату заробітної плати педагогічним працівникам, моніторинг динаміки збільшення залишків коштів освітньої субвенції тощо.

326856 * З урахуванням зазначеного аналізу можна зробити висновки, що дефіцит освітньої субвенції в більшій мірі виникає в бюджетах районів та об'єднаних територіальних громад у зв'язку великою кількістю малокомплектних шкіл,

неефективною та неоптимальною мережею загальноосвітніх навчальних закладів, в яких багато класів з низькою фактичною наповнюваністю та високою вартістю навчання одного учня.

У 2017/2018 н. р. в Україні функціонує 282 малокомплектні школи I ступеню, в кожній з яких навчається менше 10 дітей, або майже кожна п'ята школа (наприклад, у Тернопільській області – 51 школа, у Львівській області – 40 шкіл); 483 малокомплектні школи I ступеню, в кожній з яких навчається від 10 до 19 учнів, або кожна третя школа (наприклад, у Волинській області – 44 школи, у Хмельницькій області – 28 шкіл); 955 шкіл I–II ступенів з кількістю 40 і менше учнів, або кожна четверта школа (наприклад, у Вінницькій області – 89 шкіл, у Чернігівській області – 78 шкіл); 2301 малокомплектна школа I–III ступенів, в кожній з яких навчається менше 100 дітей (кожна четверта школа) (наприклад, у Черкаській області – 169 шкіл, у Сумській області – 160 шкіл).

Оскільки на даний час значна кількість місцевих бюджетів має фактичну наповнюваність класів у загальноосвітніх навчальних закладах значно меншу розрахункової, здійснюється надлишкове утримання понад 5 тис. класів, з них у 233 районах – 3,3 тис. класів, у 141 об'єднаній територіальній громаді – 1 тис. класів.

Так, наприклад у Тернопільській області додатково утримується 520 класів, у Вінницькій області – 495 класів, у Хмельницькій області – 336 класів, у Черкаській області – 339 класів та інші.

За розрахунками Міністерства фінансів України утримання такої кількості додаткових класів призводить до неефективного використання коштів в обсязі близько 2,0 млрд. гривень.

Утримання неефективної мережі загальноосвітніх навчальних закладів призводить до здорожчання вартості навчання одного учня.

Так, у 246 місцевих бюджетах вартість навчання одного учня у 2017/2018 навчальному році значно перевищує середню вартість по Україні (14,9 тис. грн. на рік) і становить від 23,0 тис. грн. до 36,1 тис. гривень. Найбільша кількість бюджетів з «найдорожчою освітою» у Чернігівській області: Срібнянський р-н – 27,2 тис. грн., Семенівський р-н – 27,0 тис. грн., Носівський район – 26,3 тис. грн., отг Макіївська – 28,5 тис. грн., отг Комарівська – 25,6 тис. грн.; у Дніпропетровській області: Царичанський район – 25,7 тис. грн., Павлоградський район – 23,7 тис. грн., Новопавлівська отг – 26,2 тис. грн., Українська отг – 26,5 тис. грн., отг Любимівська – 25,4 тис. грн.; у Запорізькій області: Веселівський район – 25,5 тис. грн., Приазовський р-н – 25,1 тис. грн., отг Берестівська – 25,4 тис. грн., Гірсівська отг – 27,9 тис. грн.; у Полтавській області: Козельщицький р-н – 25,5 тис. грн., Новосанжарський район – 25,5 тис. грн., Пришибська отг – 27,8 тис. грн., отг Михайлівська – 25,8 тис. грн.; у Сумській області: Охтирський р-н – 27,1 тис. грн., Тростянецький р-н – 25,9 тис. грн., Буринський район – 25,6 тис. грн., отг Миколаївська – 25,1 тис. грн., отг Вільшанська – 25,7 тис. грн. та інші.

Незважаючи на ці факти, з метою недопущення виникнення заборгованості із виплати заробітної плати, відпускних та допомоги на оздоровлення педагогічним працівникам загальноосвітніх навчальних закладів Урядом в

поточному році відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2018 №316-р «Про перерозподіл обсягу освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам у 2018 році» здійснено перерозподіл обсягу освітньої субвенції в загальному обсязі 25,3 млн. грн., яким збільшено видатки для окремих місцевих бюджетів Дніпропетровської, Івано-Франківської, Хмельницької областей.

5 вересня на засіданні Уряду прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України та здійснено перерозподіл обсягу освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам в межах бюджетів областей в загальному обсязі 71,1 млн. грн., яким збільшено видатки для окремих місцевих бюджетів Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Харківської, Хмельницької, Херсонської, Чернівецької та Чернігівської областей.

Слід зазначити, що на рахунках місцевих бюджетів залишки коштів освітньої субвенції станом на 01.08.2018 становили 7,1 млрд. гривень, у тому числі по обласним бюджетам та бюджету міста Києва - 2,5 млрд. гривень.

Відповідно до пункту 3 Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 6, за результатами місячного/квартального звіту про виконання місцевих бюджетів обласна, Київська міська держадміністрації мають право подати МОН як головному розпоряднику бюджетних коштів пропозиції щодо перерозподілу видатків субвенції між обласним бюджетом, бюджетами міст обласного значення, районними бюджетами (у межах видатків регіону).

Незважаючи, що на рахунку обласного бюджету Чернігівської області станом на 01.08.2018 залишок коштів освітньої субвенції становив 18,0 млн. грн., Департамент освіти і науки Чернігівської обласної державної адміністрації запропонував збільшити видатки освітньої субвенції для бюджету ОТГ смт Козелець на 1,0 млн. грн. та бюджету Коропського району на 0,1 млн. грн. за рахунок зменшення видатків по бюджетах інших районів та об'єднаних територіальних громад області. При цьому зменшення видатків складало від 26 до 211 тис. гривень.

Крім того зазначаємо, що в загальному обсязі освітньої субвенції на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, які викладають предмети згідно з Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти, враховано 2,1 млрд. гривень.

При цьому розрахункова потреба у вказаних видатках за даними облдержадміністрацій складає 1,1 млрд. грн., тобто надлишок освітньої субвенції – складає 1,0 млрд. гривень.

Вважаємо, що збільшення у поточному році видатків для бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів та бюджетів об'єднаних територіальних громад має здійснюватися, в першу чергу, за рахунок зменшення видатків обласного бюджету, а не шляхом зменшення видатків по тим бюджетах, у яких функціонує оптимальна мережа закладів освіти.

Зважаючи на те, що нова Формула розподілу освітньої субвенції застосовується лише рік, Міністерством фінансів у поточному році

підтримувалися звернення Міністерства освіти і науки та обласних державних адміністрацій щодо здійснення наближення обсягу освітньої субвенції, або її перерозподілу між місцевими бюджетами з метою недопущення утворення кредиторської заборгованості із виплати заробітної плати педагогічним працівникам загальноосвітніх навчальних закладів.

Проте, на думку Міністерства фінансів такі рішення порушують основний принцип формульного розрахунку, який має забезпечити підвищення якості надання освітніх послуг, оптимізацію мережі закладів загальної середньої освіти та підвищення престижу професії вчителя.

Слід зазначити, що проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» сформовано та схвалено Урядом.

З метою вирішення проблемних питань фінансування закладів загальної середньої освіти, які виникли із застосуванням нової Формули, Міністерством освіти і науки враховані пропозиції органів місцевої влади і в загальному обсязі освітньої субвенції на 2019 рік вперше враховані видатки на оплату праці педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів у зв'язку із поділом класів на групи при вивченні окремих предметів, інклюзивно-ресурсних центрів, загальноосвітніх навчальних закладів приватної форми власності.

Отже, в подальшому з метою уникнення ситуацій з виникненням незабезпеченості у видатках на оплату праці педагогічних працівників закладів загальної середньої та поступового відходу від практики здійснення наближення та перерозподілу освітньої субвенції, місцеві органи влади мають забезпечити:

виконання частини першої статті 51 Бюджетного кодексу України в частині утримання керівниками бюджетних установ чисельності працівників та здійснення фактичних видатків на заробітну плату, включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати, затвердженого для бюджетних установ у кошторисах;

виконання частини четвертої статті 77 Бюджетного кодексу України в частині врахування під час затвердження місцевих бюджетів у першочерговому порядку потреби в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці та розміру мінімальної заробітної плати;

здійснення у разі виникнення заборгованості із заробітної плати комплексу заходів щодо погашення заборгованості із зазначених виплат, забезпечивши використання не менш як 90 відсотків наявних коштів, насамперед загального фонду місцевих бюджетів;

упорядкування структури штатної чисельності працівників у межах затверджених асигнувань на оплату праці, не допускаючи збільшення такої чисельності, крім випадків, пов'язаних з утворенням (реорганізацією) навчальних закладів, фінансування яких здійснюється за рахунок освітньої субвенції;

вжиття заходів щодо оптимізації існуючої мережі бюджетних установ, зокрема закладів загальної середньої освіти, та приведення її у відповідність до фінансового ресурсу;

приведення фактичної наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти до розрахункової наповнюваності;

перегляд розмірів надбавок та доплат, встановлення яких передбачається від мінімального до максимального розмірів;

виконання затверджених показників доходів місцевих бюджетів, комплексно задіявши усі потенційні джерела їх наповнення;

здійснення аналізу динаміки надходжень основних бюджетоутворюючих податків, забезпечення контролю за повнотою та своєчасністю сплати податків, вжиття заходів щодо подолання негативних тенденцій;

забезпечення спрямування власного додаткового фінансового ресурсу на виплату заробітної плати тієї чисельності ставок педагогічних працівників, яка перевищує ставки, розраховані відповідно до Формули розподілу освітньої субвенції;

здійснення аналізу ефективності використання бюджетних коштів та перегляду напрямів їх використання з метою спрямування на першочергові заходи.

Заступник Міністра

Ю. ДЖИГИР